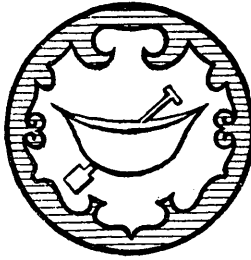

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18 Tel. 2-93.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery
szp. na stronie) zł. p. 0,15-Przed tekstem
zł. p. 0,45 - za wiersz (dwie szpalty na
stronie) Drobne zł. p. 0,03 za wyraz.
Najmniejsze ogłoszenie zł. p. 0,30. -

Prenumerata: Miesiąc. zł. p. 0,60.

Geną egzemplarza zł. p. 0,15.

Nr 35. (258.)

Łódź, wtorek 26 sierpnia 1924 r.

Rok VI.

Obowiązek szkolny.

W założeniu i zadaniach szkoły powszechnej tkwi ta zasada, że wykształcenie, jakie daje tu szkoła, powinno być udziałem wszystkich dzieci w pewnym określonym wieku, zamieszkałych na terytorjum państwa.

Zapewnienie ogólnego wykształcenia wszystkim członkom społeczeństwa, ma dlań doniosłe znaczenie. Wykształcenie bowiem otrzymane przez wszystkich obywateli państwa, oznacza olbrzymie wzbogacenie umysłowe, a tem samem podniesienie majątku narodowego.

Państwo, które zabezpieczy wszystkim obywatelom pewne wykształcenie, ma możność lepszego wyzyskania przyrodzonych warunków kraju, im większy jest zakres oświaty ludowej, tem więcej mogą być wyzyskane ukryte bogactwa naturalne, a nawet warunki przyrodnicze mogą być nagięte do potrzeb człowieka.

Jaskrawym przykładem jest opanowanie przez Holendrów i Duńców wydm piaszczystych i zamienienie ich na żyzne łąki, gdy tymczasem w Rosji leżały odłogiem połacie urodzajnej ziemi lub drzemały w niej ukryte skarby mineralne.

Duńczyk przeszedł przez szkołę ludową i uzupełniał swą wiedzę w uniwersytetach ludowych; w Rosji panowała ciemnota!

Oświata ludowa stwarza i podnosi potrzeby kulturalne szerokich mas, wzbudzając nowe potrzeby, pociąga zwiększanie zarobków, zwiększone zarobki stwarzają większą zdolność konsumcyjną.

Człowiek kulturalny chce mieszkać w higienicznych warunkach, chce być odpowiednio ubranym, odczuwa potrzeby książki, gazety i t. d.

Zaspokojenie tych potrzeb zmusza do zwiększenia produkcji, do wytworzenia większych ilości przedmiotów codziennego użytku, zwiększone zapotrzebowanie pociąga za sobą rozwój handlu i postęp techniki wytwarzania. Słowem — postęp ekonomiczny kraju.

Z postępowaniem ekonomicznym idzie zmniejszenie się liczby ubogich i przestępców i podnosi się poziom moralności publicznej.

Jeżeli dobro społeczne wymaga, żeby każdy członek społeczeństwa otrzymał pewne wykształcenie, to państwo ma formalne prawo ustanowienia obowiązkowego nauczania.

Nie do pomyślenia jest istnienie państwa demokratycznego, gdzie wszyscy obywatele pośrednio biorą udział w życiu państwowem i decydują o losach państwa, bez powszechnej obowiązkowej oświaty ludowej.

Państwa zachodnio-europejskie i poza europejskie weszły już od szeregu lat na drogę obowiązku szkolnego, to jest ustawy tych państw nakładają rodziców lub prawnych opiekunów dzieci w pewnym określonym wieku t. zw. „wieku szkolnym” obowiązek dostarczenie wykształcenia, uważanego za niezbędne dla wszystkich członków społeczeństwa. Jest już rzeczą obojętną, czy dzieci pobierają naukę w domu, w szkole prywatnej lub publicznej.

Od obowiązku szkolnego należy odróżnić przymus szkolny, którego zasadniczą cechą jest to, że zmusza wszystkie dzieci do ucznia się w oznaczonych szkołach publicznych.

W Państwie Polskiem dekretem z dnia 7 lutego 1919 ro u został wprowadzony obowiązek szkolny. Przepisom o obowiązku szkolnym można uczynić zadość: a) w publicznych szkołach powszechnych; b) w innych szkołach wszelkiego typu, o ile zakres wiadomości, w nich udzielanych, nie jest niższy, niż w publicznych szkołach powszechn.; c) w domu. W dwu ostatnich wypadkach państwowe władze szkolne (inspektor szkolny powiatowy) może poddać dziecko egzaminowi i w razie niedostatecznego wyniku egzaminu może zapisać dziecko z urzędu do publicznej szkoły powszechnej.

Państwo, nakładając na obywateli obowiązek kształcenia dzieci, musi wszakże jednocześnie dbać o to, aby powstała dostateczna liczba publicznych szkół powszechnych, w których by dzieci mogli/ otrzymać naukę.

U nas obowiązek ten ciąży na państwie i gminie.

Przeprowadzenie obowiązku szkolnego bywa powierzane albo organom rządowym (inspektorom szkolnym), albo organom obywatelskim, pochodzącym bezpośrednio z wyborów (np. rady gminne), albo też obywatelom, wybranym przez organy wyżej wymienione, znanym ze swej pracy na polu oświaty. Ten ostatni sposób wprowadzania w życie obowiązku szkolnego ma zastosowanie w Polsce. Przestrzegają bowiem obowiązku szkolnego dozory i rady szkolne, w których skład wchodzi obywatele, wybrani przez samorząd terytorjalny, osoby z nominacji i czynnikowie fachowi.

Przy ustanawianiu obowiązku szkolnego, przy określaniu wieku szkolnego, państwa kulturalne liczyły się nie tylko z względami natury pedagogicznej, klimatycznej, ale wchodził tu bardzo poważnie w grę czynnik współzawodnictwa politycznego i gospodarczego z państwami ościennymi, chodziło o to, by nie pozostawać w tyle za sąsiadami. Te same przyczyny, które skłoniły różne państwa do wprowadzenia obowiązku szkolnego, działają i u nas.

Ustawa istnieje już od czterech lat, należy tylko konsekwentnie wprowadzać ją w życie. Na tych organach, które mają ją realizować, ciąży olbrzymie zadanie natury państwowej i społecznej.

MARCELI POROWSKI.

O stanie naszych miast i gospodarce miejskiej.

(Dokończenie).

Przechodzimy teraz do „innych” wydatków osobowych, t. zn. do wydatków na utrzymanie członków Magistratu i personelu miejskiego, z wyjątkiem wydatków osobowych w działach zdrowotności publicznej, szkolnictwa i dobroczynności publicznej. Przy przeglądzie wydatków osobowych

rzuca się w oczy niewspółmierność tych wydatków w poszczególnych miastach ani do wielkości miast ani do ogólnych wydatków. Np. w Ciechanowie, liczącym 12,800 mieszkańców, wydatki osobowe stanowiły więcej niż w Mławie, liczącej 17,141 mieszkańców, jakkolwiek wydatki w Mławie dwukrotnie przewyższały ogólną sumę wydatków w Ciechanowie. Z drugiej strony należy zauważyć, że w szeregu miast wydatki osobowe stanowiły znowu zbyt małą pozycję, co oczywiście również nie może być poczytane za dodatni objaw, gdyż przy nienależycem uposażeniu pracowników miejskich kwalifikacje i wydajność ich pracy nie może być zbyt wysoka. Wydatki osobowe w 10 miastach z pośród 54 miast województwa warszawskiego nie przekroczyły 1,000 franków rocznie, licząc frank złoty po 500 mk., t. zn. według przeciętnego kursu za trzy ostatnie kwartały 1921 r.

Dane w liczbach absolutnych nie są same przez się wystarczające dla zobrazowania stanu gospodarki miejskiej. Zachodzi więc konieczność dokonania porównań poszczególnych miast na podstawie liczb stosunkowych.

Wyżej zaznaczono, że nie wszystkie miasta układały swe budżety i sprawozdania rachunkowe jednako. Z tego też względu nie będzie dostatecznym ustalenie stosunku wydatków w poszczególnych działach gospodarki miejskiej do wydatków ogólnych. Ażeby więc mieć więcej zbliżony do rzeczywistości pogląd na wysokość wydatków miejskich w poszczególnych działach ułożyliśmy tablicę (№ II), w której podane są wydatki na jednego mieszkańca i procentowy stosunek wydatków w poszczególnych działach do ogólnych wydatków miejskich. Pozatem w tablicy uwidoczniony jest stopień obciążenia mieszkańców miast podatkami przez wskazanie, ile przypada na głowę mieszkańca z podatków i opłat miejskich.

Przy porównywaniu otrzymanych danych z poszczególnych miast uwzględniliśmy tę okoliczność, że niektóre miasta sporządziły sprawozdania za rok kalendarzowy, inne zaś za rok budżetowy.

Ze wspomnianej tablicy № II wynika, co następuje:

Najwyższe obciążenie podatkami miało miejsce w Przasnyszu, a następnie w Ciechocinku, Włocławku, Otwocku i Radzyminie. Najniższe wpływy z podatków na jednego mieszkańca wykazuje Wołomin, a następnie Rawa, Przedecz, Gąbin i Radziejów.

W 85 miastach województwa warszawskiego, które wskazały wyraźnie, za jaki okres czasu sporządzone zostały ich sprawozdania, co zatem daje możliwość porównania, wpływy z podatków i opłat na jednego mieszkańca stanowiły we frankach złotych:

w Ciechocinku 3 fr., we Włocławku 2,7 fr., w Otwocku 2,3 fr. zł.

w 7 miastach od 1 do 2 fr. zł., w 15 miastach od 0,5 do 1 fr. zł.,

w 6 miastach od 0,25—0,5 fr. zł., a następnie w Sochaczowie 0,24,

w Radziejowie 0,19 fr. zł., w Gąbinie 0,18 i w Przedczu 0,14 f. zł.

Przyjmując, że sprawozdania innych 13 miast odnoszą się również do roku budżetowego, otrzymamy, że wpływy z podatków i opłat we frankach złotych stanowiły na 1 mieszkańca:

w Przasnyszu 3,69 fr., w Radzyminie 2,49 fr., w 2 miastach—od 1 do 2 fr., w 2 miastach — od 0,5 do 1 fr., w 4 miastach — od 0,25 do 0,5 fr. i wreszcie w Grójcu 0,24, w Rawie 0,1 i w Wołominie 0,05 fr. zł.

Wpływów z podatków i opłat miast Gostynina i Dobrzyń nad Drwęcą na franki złote nie przeliczamy, gdyż miasto Gostynin przedłożyło sprawozdanie na czas od 1 lipca 1920 r. do 31 grudnia 1921 r., zaś miasto Dobrzyń nad Drwęcą za 3 lata (1919 — 1921).

Miasta: Płock, Góra Kalwarja, Dobrzyń nad Wisłą i Chorzele nie wyodrębniły z ogólnych wpływów sum, otrzymanych tytułem podatków i opłat.

O ile chodzi o wydatki miejskie na głowę 1 mieszkańca, to najwięcej wydatkował Gostynin, a potem Włocławek, Płock, Otwock i Ciechocinek. Najmniej wydatkowało miasto Wołomin, a potem Przedecz, Radziejów, Nowe Miasto i Mogielnica.

Przechodzimy teraz do przedstawienia wydatków w poszczególnych działach w liczbach stosunkowych.

W dziale zdrowotności publicznej najwięcej wydatkowały:

na jednego mieszkańca: Gostynin, a następnie Płock, Włocławek, Radzymin i Zakroczym;

w stosunku do wszystkich wydatków: Płock, Zakroczym, Gostynin, Radzymin i Błonie.

Z powyższego wynika, że 4 miasta, mianowicie: Gostynin, Płock, Radzymin i Zakroczym wydatkowały najwięcej zarówno na jednego mieszkańca, jak i w stosunku do wszystkich wydatków. Włocławek, który pod względem wysokości wydatków na jednego mieszkańca, zajmuje trzecie miejsce, jest na czternastym dopiero miejscu, o ile chodzi o stosunek jego wydatków na zdrowotność publiczną do wszystkich wydatków.

Najmniej wydatkowały na zdrowotność publiczną:

na jednego mieszkańca: Płońsk, Grodzisk, Radziejów, Grójec i Otwock;

w stosunku do wszystkich wydatków: Płońsk, Grodzisk, Otwock, Sochaczew, Maków.

Z powyższego wynika, że najmniej pod każdym względem wydatkowały na zdrowotność: Płońsk, Grodzisk i Otwock, poza miastami: Mławą, Rawą, Lipnem i Chodczem, które żadnych wydatków na zdrowotność nie wykazały.

Procentowy stosunek wydatków na zdrowotność publiczną do wszystkich wydatków przedstawia się następująco:

w 8 miastach	ponad 10 do 19,1 ⁰ / ₀
" 12 "	od 5 do 10 ⁰ / ₀
" 9 "	" 2 ¹ / ₂ " 5 ⁰ / ₀
" 10 "	" 1 " 2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
" 10 "	poniżej 1 ⁰ / ₀ .

W dziale szkolnictwa najwięcej wydatkowały:

na jednego mieszkańca: Ciechocinek, a potem Włocławek, Gostynin, Otwock i Sochaczew.

w stosunku do wszystkich wydatków: Radziejów, Ciechocinek, Żyrardów, Wołomin i Pruszków.

Najmniej wydatkowały na szkolnictwo:

na jednego mieszkańca: Przedecz, Kaluszyn, Wołomin, Ciechanów i Mogielnica.

w stosunku do wszystkich wydatków: Płock, a potem Rawa, Kaluszyn, Gąbin i Maków.

Z powyższego wynika, że najwięcej pod każdym względem wydatkowało na szkolnictwo miasto Ciechocinek, najmniej Kaluszyn. Wysoki procent wydatków na szkolnictwo w stosunku do wszystkich wydatków wykazało miasto Wołomin, które jednak pod względem wysokości wydatków na jednego mieszkańca zajmuje jedno z ostatnich miejsc, mając najniższe ogólne wydatki.

Procentowy stosunek wydatków na szkolnictwo do wszystkich wydatków przedstawia się następująco:

w 10 miastach	od 25 do 36 ⁰ / ₀
„ 20 „	„ 10 „ 25 ⁰ / ₀
„ 18 „	„ 5 „ 10 ⁰ / ₀
„ 4 „	„ 8,4 „ 4,9 ⁰ / ₀

Ponadto miasto Radziejów wydatkowało na szkolnictwo 57,5⁰/₀ wszystkich wydatków.

W dziale dobroczynności publicznej najwięcej wydatkowały:

na jednego mieszkańca:	Włocławek, a potem Gostynin, Mława, Płock, Dobrzyń nad Drwęcą;
w stosunku do wszystkich wydatków:	Mława, Przedecz, Lubień, Kałuszyn, Dobrzyń nad Drwęcą.

Najmniej wydatkowały na dobroczynność publiczną poza Nowym Dworem i Makowem, które żadnych wydatków nie wykazały:

na jednego mieszkańca:	Grójec, a potem Wołomin, Pruszków, Biała i Mogielnica;
w stosunku do wszystkich wydatków:	Grójec, Otwock, Sochaczew, Pruszków i Biała.

Procentowy stosunek wydatków na dobroczynność publiczną do wszystkich wydatków przedstawia się następująco:

w 4 miastach	ponad 10 do 19 ⁰ / ₀
„ 13 „	od 5 do 7,8 ⁰ / ₀
„ 22 „	„ 1 „ 5 ⁰ / ₀
„ 12 „	poniżej 1 ⁰ / ₀

O ile chodzi o „inne“ rzeczowe wydatki, to ze względów, o których mowa wyżej, porównanie tych wydatków w poszczególnych miastach jest niemożliwie. Mając na uwadze, że „inne“ rzeczowe wydatki obejmują w pierwszym rzędzie wydatki na budowę, utrzymanie dróg miejskich i oświetlenie miasta, przytaczamy tylko procentowy stosunek „innych“ rzeczowych wydatków do wszystkich wydatków miejskich, mianowicie:

w Makowie	74,4 ⁰ / ₀
„ Otwocku	73 ⁰ / ₀
„ Gąbinie	68 ⁰ / ₀
„ 11 miastach	ponad 50 do 59 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
„ 13 „	od 40 do 50 ⁰ / ₀
„ 8 „	„ 30 „ 40 ⁰ / ₀
„ 7 „	„ 20 „ 30 ⁰ / ₀
„ 4 „	„ 15 „ 20 ⁰ / ₀
„ Wołominie	9,8 ⁰ / ₀
„ Warce	4 ⁰ / ₀
„ Nowym Dworze	0,8 ⁰ / ₀

Z powyższego wynika, że w niektórych miastach wydatki na budowę, utrzymanie ulic i oświetlenie miasta stanowiły znikomy procent w stosunku do wszystkich wydatków.

Wydatki osobowe stanowiły najwięcej:

na jednego mieszkańca: w Gostyninie, a potem w Płocku, Ciechocinku, Przasnyszu i Otwocku;

w stosunku do wszystkich wydatków: w Ciechanowie, Lipnie, Wyszku, Warce i Grójcu.

Przeгляд tablicy № II kończymy na wydatkach „innych” osobowych.

Najmniejsze wydatki osobowe miały następujące miasta:

na jednego mieszkańca: Wołomin, a potem Przedecz, Radziejów, Nowe Miasto i Mogielnica;

w stosunku do wszystkich wydatków: Włocławek, a potem Otwock, Maków, Gostynin, Gąbin.

Procentowy stosunek wydatków osobowych do wszystkich wydatków przedstawia się następująco:

w Ciechanowie	74,6 proc.
„ Lipnie	60 „
„ Wyszku	58,7 „
„ Warce	57,4 „
„ Grójcu	55,3 „
w Nowym Dworze	52,6 proc.
„ Mińsku Mazowieckim	51 „
„ 14 miastach	od 40 do 50 proc.
„ 14 „	„ 30 „ 40 „
„ 14 „	„ 20 „ 30 „
„ Otwocku	18 proc.
„ Włocławku	14 „

Z powyższego wynika, że w szeregu miast wydatki osobowe stanowiły większość wszystkich wydatków, a w Ciechanowie prawie $\frac{2}{3}$ wszystkich wydatków.

Zasługuje na specjalne podkreślenie, że we Włocławku miały miejsce najmniejsze stosunkowo wydatki osobowe.

* * *

Z powyższego przeglądu stanu miast i działalności organów miejskich wynika z jednej strony, że miasta województwa warszawskiego są nadzwyczaj zaniedbane, z drugiej strony, że gospodarka miejska prowadzona była w roku 1921 w wielu wypadkach bez określonych zasad i planu. Niektóre miasta wogóle tak mało wydatkowały, że samorząd istniał w nich tylko na papierze, faktycznie zaś organy samorządowe tam nic nie robiły, w innych zaś rzuca się w oczy zaniedbanie przez organy miejskie najważniejszych działów gospodarki miejskiej, a w pierwszym rzędzie w dziale zdrowotności publicznej. Dane, na których opieramy się, odnoszą się wprawdzie do roku 1921, który był dla wszystkich związków komunalnych bardzo ciężki zarówno z powodu dużego spadku wartości marki polskiej, jak i z powodu braku dostatecznych uprawnień podatkowych (w związku z ciężkim stanem miast została wydana w końcu roku ustawa o zasileniu finansów miejskich). Przedstawione wyżej dane cyfrowe upoważniają pomimo tego do twierdzenia, że nie wszystkie miasta starały się i umiały

należycie wykorzystać nawet swe szczupłe uprawnienia podatkowe, jak również w najwyższym stopniu wykorzystać majątki własne, a z drugiej strony niektóre organy miejskie niewątpliwie nie zdawały sobie należycie sprawy z ciężących na nich obowiązków i nie doceniały ważności tych zadań, do których były powołane. Że tak być mogło i było, dość powołać się na wypadek, jaki miał miejsce w powiatowym mieście Lipnie. Ze sprawozdania tego miasta wynika, że Magistrat zamierzał zaciągnąć pożyczkę i zasypać staw w mieście, który wedle określenia Magistratu był „rozsadnikiem wszelkich chorób“; zamierzenia swego Magistrat nie mógł urzeczywistnić, gdyż sprzeciwiła się temu Rada Miejska.

Przyczyną małej wydajności działalności organów miejskich w niektórych wypadkach niewątpliwie był brak oszczędności, zwłaszcza w zakresie wydatków osobowych. Zarówno pod względem liczby urzędników miejskich, jak i wysokości ich uposażenia panowała duża różnorodność.

Jakkolwiek przytoczone wyżej dane odnoszą się do miast województwa warszawskiego, to jednak spostrzeżenia, które te dane nasuwają, można uogólnić i odnieść również do innych miast b. zaboru rosyjskiego, które niewątpliwie nie stoją wyżej od miast województwa warszawskiego.

Kilkuletnie doświadczenie organów miejskich mogło oczywiście spowodować w opisanych stosunkach pewne zmiany na lepsze, jednak śpieszna i radykalna sanacja gospodarki miejskiej jest nieodzowna i to nie tylko ze względu na interesy poszczególnych miast, lecz i interes państwowy, gdyż dla Państwa oczywiście nie może być obojętne, jak gospodaruje samorząd, wykonujący część zadań publicznych i czerpiący swe dochody w dużym stopniu z publicznych danin.

Na konieczność unormowania zasad gospodarki komunalnej zwrócono już uwagę Rządowi w Sejmie przy uchwalaniu ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i w tym przedmiocie Sejm powziął przy trzecim czytaniu wspomnianej ustawy odpowiednią rezolucję.

Z drugiej strony sprawa gospodarki komunalnej postawiona została w związku z naprawą Skarbu, wyrazem czego jest p. 4 art. 1 ustawy z dn. 11 stycznia 1924 r. (Dz. Ust. № 4/1924, poz. 28), przewidujący z jednej strony przekazywanie samorządom nowych zadań, z drugiej strony, unormowanie zasad gospodarki związków komunalnych.

Jest zatem absolutną koniecznością jaknajśpieszniejsze załatwienie tej sprawy.

Nie należy jednak przypuszczać, że w drodze ogólnych postanowień będzie można wyczerpująco ująć wszystkie różnorodne strony gospodarki komunalnej, jakby tego wymagały nasze warunki. Z tego też względu, niezależnie od wydania ogólnych norm, należy przynajmniej na pewien okres czasu położyć nacisk na należyte wykonywanie nadzoru nad samorządem przez władzę nadzorczą, a w tym celu przede wszystkim wyposażyć tę władzę w odpowiednie uprawnienia do wkraczania w gospodarkę komunalną w zakresie jej celowości. Władza nadzorcza, aby mieć możliwość spełnić swój obowiązek, musi posiadać dostateczny wpływ na układanie budżetów komunalnych. Na terenie b. zaboru rosyjskiego władza nadzorcza posiada wprawdzie prawo wyrażania zgody na uchwały budżetowe związków komunalnych, jednak odnośne postanowienia nie zostały ujęte należycie i wyczerpująco.

Oczywiście władza nadzorcza nie powinna występować w stosunku do samorządu tylko w charakterze kontrolera. W naszych warunkach władza nadzorcza powinna być przede wszystkim nauczycielem-doradcą i jest to właśnie najważniejsza jej rola.

Z E S T A W I E N I E

wpływów i wydatków (w markach polskich) miast województwa warszawskiego za 1921 rok.

Nazwa miasta	Liczba mieszkańców	W P Ł Y W Y				W Y D A T K I					
		z podat- ków i opłat	z innych własnych źródeł dochodo- wych	z poży- czek i subwen- cyj	OGÓLEM	na zdro- wność publiczną i szpital- nictwo	na oświatę i kulturę	na do- broczyn- ność pu- bliczną	I N N E		OGÓLEM
									rzeczowe	osobowe	
Włocławek	40339	53,512,211	41,626,029	64,000,000	159,138,240	8,404,871	19,634,660	8,593,222	80,833,081	18,398,806	135,864,640
Płock ¹⁾	25770	—	—	—	—	15,588,376	2,817,138	2,334,955	39,790,339	21,156,216	81,687,024
Żyrardów	21125	7,836,694	2,951,634	—	10,788,328	308,665	3,497,691	490,176	— ²⁾	— ²⁾	9,926,181
Mława	17141	10,012,587	2,996,007	1,403,000	14,411,594	—	1,403,603	2,462,541	5,805,215	3,069,626	12,740,996
Kutno	15980	9,268,466	2,013,809	—	11,282,275	438,390	822,100	137,416	6,225,128	3,916,713	11,539,747
Łowicz ³⁾	15805	7,024,061	3,112,405	800,000	10,936,466	216,982	938,150	99,804	5,139,644	5,137,132	11,531,712
Skierniewice	15298	7,131,460	5,537,324	6,277,985	18,946,769	911,881	955,366	470,163	10,746,405	5,393,214	19,487,029
Pruszków	15151	3,693,459	671,726	50,000	4,415,185	67,720	1,523,179	7,190	865,044	1,952,051	4,415,185
Pułtusk	13502	12,165,307	—	500,000	11,665,307	138,047	1,122,635	47,271	6,700,897	4,465,282	12,474,132
Ciechanów	12008	5,038,772	202,419	280,000	5,611,191	68,374	323,310	56,283	979,144	4,192,973	5,611,084
Grodzisk	11227	2,856,993	4,694,124	5,000,000	12,551,117	1,650	755,463	643,044	4,148,235	3,631,195	9,179,587
Mińsk-Mazowiecki	10527	3,375,907	613,784	—	3,980,691	74,496	935,605	79,600	767,011	1,938,157	3,791,869
Płońsk	9218	7,127,929	—	30,000	7,157,929	1,300	416,409	38,701	3,499,615	2,734,844	6,690,869
Wyszków	9073	1,507,000	1,374,089	700,000	3,581,089	383,200	404,400	215,000	700,000	2,422,373	4,124,973
Otwock	8537	9,693,428	752,388	13,675,000	24,120,816	8,400	2,153,268	4,990	17,335,836	4,292,069	23,794,664
Lipno	8465	1,744,896	1,222,533	130,000	3,097,429	—	350,543	84,165	1,173,014	2,400,746	4,008,468
Grójec	8393	1,003,809	2,774,294	—	3,778,103	10,498	286,186	200	1,322,189	1,993,800	3,612,873
Aleksandrów	8201	1,020,701	1,102,081	—	2,122,782	104,621	243,402	155,676	851,412	723,900	2,079,011
Nowy Dwór	7800	2,851,154	235,221	—	3,086,375	353,990	916,555	—	9,852	1,424,500	2,704,897
Rawa	7508	389,078	6,439,026	250,000	7,078,104	—	238,243	84,766	3,982,579	2,383,000	6,685,588
Rypin	7362	3,553,866	1,615,588	358,125	5,527,579	261,492	969,800	388,658	1,721,451	1,831,683	5,073,084

Sierpc	6694	3,884,877	1,351,866	178,000	5,414,743	71,897	334,032	233,576	1,894,399	2,124,961	4,658,865
Gostynin	6688	1,662,712	26,304,089	6,962,962	34,929,763	4,686,748	2,766,039	1,367,487	15,374,360	6,240,237	30,454,871
Wołomin	6290	158,533	304,272	—	462,805	26,200	145,917	2,201	39,005	204,916	417,239
Maków	6220	3,757,430	4,337,194	1,800,000	9,894,624	20,872	512,838	—	7,487,202	2,043,682	10,064,594
Kałuszyn	5971	1,896,122	—	—	1,896,122	32,200	88,378	217,000	829,003	686,741	1,883,362
Przasnysz	5965	11,012,783	—	—	11,012,783	46,081	819,142	167,000	5,322,981	4,289,797	10,645,001
Gąbin	5744	521,330	11,862,696	1,212,623	13,596,649	380,449	496,708	40,248	6,925,670	2,344,705	10,187,780
Piaseczno	5657	1,464,703	3,217,901	—	4,682,604	26,650	1,097,656	56,747	1,846,604	1,124,361	4,152,018
Góra Kalwarja ⁴⁾	5508	—	—	—	3,041,422	20,000	306,040	83,906	1,170,778	1,350,907	2,931,631
Błonie	5326	1,730,972	2,736,085	651,148	5,118,205	671,679	288,730	330,420	1,545,933	1,960,007	4,796,409
Mogielnica	5309	915,865	335,959	—	1,251,824	56,065	151,429	6,945	477,396	459,750	1,151,585
Sochaczew	5063	608,365	5,657,842	—	6,266,207	8,988	1,009,429	15,000	3,616,516	1,561,636	6,211,569
Nasielsk	5032	1,264,971	1,040,356	1,040,000	3,345,327	478,375	934,471	214,033	524,843	1,832,333	3,984,055
Mszczonów	5006	3,069,210	—	382,190	3,451,400	38,303	542,651	163,856	1,671,414	791,000	3,207,224
Zakroczym	4901	3,780,818	1,180,619	2,575,000	7,536,437	938,308	1,067,885	56,010	1,526,977	1,436,322	5,025,552
Wyszogród	4307	1,250,000	811,176	—	2,062,176	137,925	372,005	73,225	654,065	824,956	2,062,176
Warka	4305	801,890	221,510	—	1,022,900	152,091	287,800	9,000	45,600	669,420	1,163,911
Radzymin	4195	526,931	327,282	970,000	6,514,213	811,301	590,758	20,400	2,568,058	2,065,949	6,045,949
Dobrzyń n/Drw.	4068	4,877,260	204,822	60,000	5,142,082	262,030	591,664	392,770	1,735,197	2,049,055	5,030,716
Kowal	4066	2,121,527	619,806	1,000,000	3,741,333	57,804	774,000	178,214	645,260	662,364	2,317,643
Brześć Kujawski	3816	820,000	1,803,924	—	2,623,924	53,621	456,244	53,880	957,714	594,080	2,115,539
Nowe Miasto	3770	521,711	194,305	25,000	741,016	19,000	231,340	8,000	262,675	211,000	732,015
Różana	3175	1,084,726	140,852	—	1,225,578	82,566	203,100	61,900	609,801	515,960	1,473,327
Radziejów	3152	355,105	—	200,000	555,105	4,300	350,000	5,720	82,008	167,100	609,128
Przedecz	3026	238,437	100,046	—	338,483	10,570	46,375	40,490	51,828	128,175	227,438
Dobrzyń n/Wisła ⁵⁾	2693	—	—	—	666,028	11,700	221,726	41,000	391,602	666,028	666,028
Ciechocinek	2446	3,707,193	990,286	—	4,697,479	150,829	1,623,064	52,810	1,016,821	1,678,938	4,531,462
Chorzele ⁶⁾	2444	—	—	—	1,069,451	—	—	—	—	—	1,068,179
Biała	2413	612,151	—	—	621,151	44,609	101,434	2,147	220,852	225,690	594,732
Nieszawa	2421	922,520	877,609	986,000	2,786,129	188,554	188,200	31,304	802,817	720,214	1,931,089
Lubraniec	2196	949,990	350	—	950,340	51,609	212,271	18,288	214,738	267,984	764,890
Lubień	2116	560,109	27,851	—	587,960	9,148	80,900	72,810	148,538	286,300	597,696
Chodecz	1686	495,200	—	—	405,200	—	104,845	21,544	97,222	210,887	434,498

1) Danych o wymiarach w m. Płocku nie posiadamy.

2) „Inne” wydatki podano w ogólnej sumie.

3) Wpływy i wydatki na aprowizację z ogólnych wpływów i wydatków wyeliminowano.

4) M. Góra Kalwarja wpływów nie wyszczególniła.

5) M. Dobrzyń n/W podało wpływy i „inne” wydatki w ogólnych sumach.

6) M. Chorzele podało wpływy i wydatki tylko w ogólnych sumach.

Z E S T A W I E N I E

wydatków i wpływów miast województwa warszawskiego za 1921 rok

(w liczbach stosunkowych)

Nazwa miasta	Liczba mieszkańców	Zdrowotność publ. i szpitalnictwo		Oświata i Kultura		Dobroczynność publiczna		I n n e				Wydatki na 1 mieszkańca	Podatki i opłaty na 1 mieszkańca	proc. stosunek poszczególnych wpływów do ogólnej sumy wpływów		
		Na 1 mieszkańca	% stosunek do wszystkich wydatków	Na 1 mieszkańca	% stosunek do wszystkich wydatków	Na 1 mieszkańca	% stosunek do wszystkich wydatków	Rzeczowe		Osobowe				Z podatków i opłat	Z innych własnych źródeł dochodowych	Z pożyczek i subwencji
								Na 1 mieszkańca	% stosunek do wszystkich wydatków	Na 1 mieszkańca	% stosunek do wszystkich wydatków					
Włocławek	40339	208	6,2	487	14,5	213	6,3	2004	59	456	14	3368	1327	34	26	40
Płock ¹⁾	25770	605	19,1	109	3,4	91	2,9	1544	48,7	821	25,9	3170	—	—	—	—
Żyrardów ²⁾	21125	15	3,1	166	35,2	23	4,9	—	—	—	—	470	371	73	27	—
Mława	17141	—	—	82	11,7	143	19	339	45,2	179	24,1	743	584	70	21	9
Kutno	15980	27	3,8	51	7,1	9	1,2	390	54	245	33,9	722	580	82	18	—
Łowicz	15805	14	2,1	59	9,2	6	1	325	51,1	325	36,6	729	444	64	29	7
Skierdawice	15298	60	4,9	62	35,1	31	2,5	702	58,2	353	29,2	1208	466	38	29	33
Pruszków	15151	4	1,5	101	4,5	0,5	0,2	57	19,5	129	4,43	291,5	244	84	15	1
Pułtusk	13502	10	1,1	83	9	4	0,4	496	53,8	331	3,57	924	901	96	—	4
Ciechanów	12008	6	1,4	27	5,8	5	1	80	17,2	349	74,6	467	420	90	5	5
Grodzisk	11227	0,1	0,02	67	8,2	57	7	370	45,3	323	39,5	817,1	254	23	37	40
Mińsk Mazowiecki	10527	7	1,9	89	24,7	8	2,2	73	20,2	184	51	364	321	85	15	—
Pińsk	9218	0,1	0,10	45	6,2	4	0,6	380	52,2	297	41	726	773	99,6	—	0,4
Wyszków	9073	42	9,3	45	9,8	24	5	77	17,2	267	58,7	455	166	42	38	20
Otwock	8537	1	0,04	252	9	1	0,04	2031	7,3	503	18	278,5	1135	40,2	3,1	56,7
Lipno	8465	—	—	41	8,8	10	2,1	139	29,1	284	60	474	206	56	40	4
Grójec	8393	1	0,3	34	8	0,02	0,006	157	36,4	238	55,3	430	120	27	73	—
Aleksandrów	8201	13	5	29	11,7	19	7,6	104	40,9	88	34,8	253	124	48	52	—
Nowy Dwór	7800	45	13	118	34	—	—	1	0,3	183	52,6	347	366	92	8	—
Rawa	7508	—	—	32	3,6	11	3,1	530	59,5	318	35,6	891	52	5,5	91	3,5
Rypin	7362	35	5	132	18,2	53	7,7	220	31,9	249	36,2	689	483	64	29	7

Sierpc	6694	11	1,5	50	7,2	34	5	283	40,6	318	45,7	696	580	72	25	3
Gostynin	6688	701	15,4	414	9,1	204	4,5	2299	50,4	93,6	20,6	4554	249	4,8	75	20,2
Wołomin	6290	4	6,2	23	34,8	0,4	0,5	6	9,8	33,6	48,7	67	25	34	66	—
Maków	6220	3	0,2	84	5,1	—	—	1204	74,4	329	20,3	1618	604	38	44	18
Kaluszyn	5971	5	1,7	15	4,7	36	11,5	144	45,6	115	36,5	315	318	100	—	—
Przasnysz	5965	6	0,4	137	7,6	28	1,5	892	50	720	40,5	1785	1847	100	—	—
Gąbin	5744	66	3,7	87	4,9	7	10,4	1206	68	408	23	1775	91	3,8	87,2	9
Piaseczno	6637	5	0,7	195	26,4	10	1,4	328	45,4	199	27	737	260	30	70	—
Góra Kalwarja ³⁾	5508	4	0,7	56	10,4	15	2,9	212	40	245	46	532	—	—	—	—
Blonie	5326	126	13	54	6	62	7	290	53	368	41	900	325	34	54	12
Mogielnica	5309	11	5	29	13	1	0,5	89	41	87	40	217	173	73	27	—
Sochaczew	5063	2	0,1	200	16,1	3	0,2	714	58,5	308	25,1	1227	120	10	90	—
Nasiłek	5031	95	12	186	23	43	6	104	13	364	46	791	251	38	31	31
Mszczonów	5006	8	1,2	108	17	33	5,1	334	52	158	24,7	641	613	89	—	11
Zakroczym	4901	191	18,6	218	21,2	11	1,1	312	30,5	293	28,6	1025	771	50	16	34
Wyszogród	4307	32	6,7	86	18	17	3,5	152	31,7	192	40,1	479	290	61	39	—
Warka	4306	35	13	67	24,8	2	0,8	11	4	155	57,4	270	186	78	22	—
Radzymin	4195	193	13,4	138	9,6	5	0,3	613	42,7	492	34	1441	1244	80	5	15
Dobrzyń n/Dr.	4068	64	5,2	145	11,6	97	7,8	427	34,7	504	40,7	1237	1199	95	4	1
Kowal	4066	14	2,5	190	33,4	44	7,7	159	27,8	163	28,6	570	522	57	17	26
Brześć Kujawski	3816	14	2,5	120	21,6	14	2,6	251	45,3	155	28	545	215	31	69	—
Nowe Miasto	3770	5	2,6	61	31,6	2	1,1	70	35,9	56	28,8	194	136	70	27	3
Różana	3275	25	5,6	62	13,8	19	4,2	186	41,4	158	35	450	331	88	12	—
Radziejów	3152	1	0,7	111	57,5	2	1	26	13,3	53	27,5	193	113	64	—	36
Przedecz	3026	3,5	3,8	15,3	16,6	13,4	14,6	17	18,5	42,8	46,5	92	79	70	30	—
Dobrzyń n/Wisłą ⁴⁾	2693	4	1,6	82	33,2	15	6,1	—	—	—	—	247	—	—	—	—
Ciechocinek	2464	62	3,3	663	36	22	1,1	416	22,4	690	37,2	1853	1515	79	21	—
Chorzele ⁵⁾	2444	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	437	—	—	—	—
Biała	2413	19	7,5	42	17	0,9	0,3	91,1	37,3	94	37,9	246	254	100	—	—
Nieszawa	2401	79	9,8	78	9,7	13	1,6	334	41,6	300	37,3	804	384	33	31	36
Lubraniec	2196	24	6,7	97	27,8	8	2,3	97	28,2	122	35	348	433	100	—	—
Lubień	2116	4	1,5	38	13,6	35	12,2	70	24,3	135	47,9	282	265	95	5	—
Chodecz	1686	—	—	62	24	13	5	58	22	125	49	258	240	100	—	—

¹⁾ Danych o wpływach z m. Płocka brak. ²⁾ „Inne” wydatki podano w ogólnej sumie. ³⁾ Wpływy podano w ogólnej sumie.

⁴⁾ Wpływy oraz „inne” wydatki podano w ogólnej sumie. ⁵⁾ Wpływy i wydatki podano w ogólnej sumie.

W interesie samorządu i Państwa leży, aby między organami samorządowymi a władzą nadzorczą utrzymany był jak najściślejszy kontakt i w tym celu konieczne jest należyte postanowienie sprawy inspekcji związków komunalnych, gdyż przy bezpośrednim zetknięciu się organów samorządowych z doświadczonym inspektorem, wyniki będą niewątpliwie o wiele lepsze, niż przy ograniczaniu się do wydawania zarządzeń przy biurkach.

Należy jednak stworzyć takie warunki, aby w tych wypadkach, gdy wskazówki władzy nadzorczej padają na grunt nieodpowiedni, władza miała prawo wymagać zastosowania się do tych wskazówek. Władza nadzorcza w wypadkach, podobnych temu, jaki miał miejsce w Lipnie ze stawem cuchnącem, oczywiście nie może czekać, aż Rada Miejska sama przyjdzie do przekonania, że staw ten należy jednak jaknajśpieszniej zasypać.

Ze stanowiska ogólnopństwowego sanację gospodarki miejskiej należy przeprowadzić jeszcze w kierunku dokładnego zbadania, czy istniejące miasta posiadają odpowiednie warunki dla samodzielnego i należytego prowadzenia gospodarki.

Aby uniknąć tego, że miasta małe i biedne sprowadzić mogą z konieczności swą działalność do pokrywania wydatków osobowych i nie będą w możności wykazać większej działalności na polu właściwym, należałoby zbadać zdolność finansową tych miast i albo wzmacnić je przez rozszerzenie granic, albo też w imię koniecznej oszczędności znieść w nich odrębny ustrój samorządowy i wcielić je do innej gminy.

W związku z powyższymi uwagami byłoby również wskazane stworzenie jakiegoś funduszu wyrównawczego, na który składałyby się wszystkie miasta i z którego udzielano by pomocy miastom, mającym warunki rozwoju, lecz narazie znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej.

Myśl ta pozostaje w związku z sytuacją, jaką wytworzyła ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1928 r., dająca prawo miastom ustanawiania dodatków komunalnych do państwowego podatku przemysłowego. Otóż podatek ten stał się bardzo wydatnym źródłem dochodowym w miastach dużych, z rozwiniętym handlem i przemysłem, a zwłaszcza w takich centrach fabrycznych, jak Łódź. Dzięki dużym wpływom z podatku przemysłowego miasto Łódź znalazło się w tej sytuacji, że nie potrzebuje spieszyć się z wykorzystaniem innych uprawnień podatkowych¹⁾, podczas gdy inne miasta mają niedostateczne dochody przy wykorzystaniu w maksymalnej wysokości wszystkich swych uprawnień podatkowych.

¹⁾ Opinia ta stanowi wyraz osobistych poglądów au ora (Przyp. Red.).

Kronika miejska.

— **Pismo pożegnalne p. wojewody Rembowski.** P. Wojewoda Rembowski, ustępując ze stanowiska w Łodzi, nadesłał na ręce p. prezydenta, Marjana Cynarskiego, pismo następujące:

„Wola P. Prezydenta Rzeczypospolitej, wyrażoną dekretem z dn. 12 sierpnia r. b., przechodzę z dniem jutrzejszym na stanowisko wojewody w Białymstoku“.

„Żegnając się więc niniejszem z Panem Prezydentem, wyrażam mój

najszczerzy żal z powodu zaprzestania wspólnej naszej pracy i jednocześnie zasylam serdeczne wyrazy podziękowania za dotychczasową pomoc przy organizacji Państwa Polskiego“.

„Również uprzejmie proszę Pana Prezydenta o wyrażenie wdzięczności wszystkim podwładnym Panu urzędnikom“.

„Wojewoda (—) Rembowski“.

— **Osobiste.** Dnia 18 b. m. rozpoczął urlop wypoczynkowy wiceprezydent miasta, p. Wiktor Groszkowski.

Dnia 16 go b. m. rozpoczął urlop ławnik Wydziału Oświaty i Kultury, p. Franciszek Kruczkowski.

* * *

Obowiązki korzystającego z urlopu wiceprezydenta m. Łodzi, p. W. Groszkowskiego, pełni zastępco p. ławnik Ignacy Kulamowicz, przewodniczący Wydziału Podatkowego.

— **Święto żołnierza polskiego w Raduczu.** W letnich obozach w Raduczu o 18 klm. od Skierniewic obchodzone w dniu 15 sierpnia uroczystość dnia Żołnierza Polskiego z okazji rocznicy Cudu nad Wisłą w r. 1920.

Od zebranych pułków, ustawionych na błoniach w czworoboku odebrał raport dowódca X-ej Dywizji piechoty, poczem wzniesiono w górę, przy odegraniu przez orkiestrę pułkową hymnu narodowego i odgłosach salw honorowych, chorągiew państwową.

Uroczystość zakończono defiladą wojsk. Zdrowe powietrze, sprzyjające warunki klimatyczne dodatnio wpłynęły na ćwiczonych żołnierzy, to też przy defiladzie tęga postawa, dziarska mina i ochota cechuje karne szeregi pułków.

W uroczystości wojskowej wzięła udział delegacja miasta Łodzi. Z ramienia Rady Miejskiej p. dyr. Wolczyński i z ramienia Magistratu pp. ławnicy: Kruczkowski i Adamski.

Żołnierskim obiadem podejmował korpus oficerski delegatów, przy której to sposobności wygłoszono szereg serdecznych toastów, a następnie wysłano do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej depezę następującej treści:

„Zgromadzeni w dniu 15/8 r. b., jako w dniu Święta Żołnierza, na uroczystości w Raduczu przedstawiciele Rady Miejskiej, Magistratu, Dowództwa Wojskowego, oraz oficerowie i szeregowi 10 Dywizji piechoty przesyłają Tobie, Panie Prezydencie, wyrazy hołdu i przywiązania oraz gotowości do współpracy z Tobą ku chwale odrodzonej Ojczyzny. Dowódca Piechoty 10 Dywizji Rachmi-

struk, pułk.; Wolczyński, wiceprezes Rady Miejskiej“.

Magistrat m. Łodzi asygnował dla żołnierzy Obozu kwotę 3000 złotych, zaś p. Wolczyński zadeklarował na Dom Sierot po inwalidach, utrzymywany przez Korpus Oficerski 500 zł, jako jednorazowy zasilek.

Po obiedzie przypatrywano się urozmaiconym zabawom sportowym żołnierzy i tanom przy dźwiękach o. kiestry wojskowej.

Do żołnierzy przemawiał okolicznościowo p. ławnik Kruczkowski, wyjaśniając im znaczenie dzisiejszej uroczystości; skreśliwszy treść historję żołnierza polskiego, wskazał ideały, do których należy dążyć, aby stworzyć silną armję.

Wieczorem goście rozlokowanych w Raduczu pułków opuścili obóz, unosząc z sobą jaknajlepsze i jaknajbardziej krzepiące wrażenia z podniosłej uroczystości.

— **O współdziałanie samorządów.** Za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego Magistrat m. Łodzi otrzymał następujący okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

„Dotychczas do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że niektóre związki komunalne nie odpowiadają i nie wykonują zleceń innych związków komunalnych, skoro te proszą o ściągnięcie podatków lub opłat komunalnych od osób, które zmieniły miejsce pobytu lub mają miejsce zamieszkania na obszarze innego związku komunalnego.

Podobne zapoznanie niezbędnej dla współżycia związków komunalnych zasady wzajemności powoduje niejednokrotnie nadmierną korespondencję między urzędami związków komunalnych, a także często konieczność interwencji władz państwowych, co obarcza nieproduktywną i zbędną pracą urzędy samorządowe, hamując sprawność administracji.

Z uwagi na powyższe Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza, co następuje:

1) Powiatowe Związki Komunalne, Magistraty miast i Urzędy gmin-

nie w sprawach, wynikających z własnego zakresu działania, powinny bezpośrednio odnosić się o wykonanie zleceń do odnośnych związków komunalnych.

2) Jeśli mimo trzekrotnego przypomnienia Związek Komunalny sprawy nie załatwi lub nie da odpowiedzi, należy o tem zawiadomić władzę nadzorczą opieszalego związku komunalnego. Władza nadzorcza obowiązana jest wezwać dany organ komunalny do usprawiedliwienia się, a w wypadku opieszalności zastosować środki przymusowe, przysługujące jej z tytułu nadzoru.

— **Sprawa wodociągów i kanalizacji.** W uzupełnieniu notatki o realizacji planu wodociągowo-kanalizacyjnego, podanej w № 31 „Dziennika Zarządu m. Łodzi“, należy nadmienić, że odnośna uchwała Magistratu (874) z d. 18 lipca b. r. postanawia w punktach końcowych: 4) polecić Oddziałowi Kanalizacji i Wodociągów wykonanie robót kanalizacyjnych w zakresie przewidzianym w projekcie inż. Lindley'a dla pierwszej serji robót na ogólną sumę złotych 21 milionów, przeznaczając na cel powyższy z funduszków miejskich sumę zł. 5 milionów rocznie, poczynając od roku administracyjnego 1925; 5) zwrócić się do Rady Miejskiej z prośbą o zatwierdzenie powyższej uchwały.

* * *

W celu przyśpieszenia realizacji uchwały Magistratu z dnia 18/VII. r. b. w sprawie przystąpienia do budowy wodociągów i kanalizacji, w tych dniach p. prez. M. Cynarski w towarzystwie Naczelnika Oddz. Wodociągów i Kanalizacji, inż. Skrzywana, odbył konferencję z p. prezesem Rady Miejskiej, dr. Fiehną, zaznajamiając p. prezesa z dotychczasowym przebiegiem sprawy w Magistracie i prosząc o nadanie jej dalszego & szybkiego biegu. P. prezes Fiehnę podzielił w zupełności przedstawioną mu opinię przedstawicieli Magistratu i przyrzekł, że w ciągu I tygodnia

września zwoła posiedzenie radzieckiej komisji kanalizacyjnej, która opracuje i przygotowuje wnioski dla plenum Rady.

— **Obiady dla bezrobotnych.** Po przeprowadzeniu powtórnej rejestracji bezrobotnych, korzystających z bezpłatnych obiadów, wydawanych przez Wydział Opieki Społecznej, ilość wydawanych dziennie obiadów bezpłatnych dla bezrobotnych spadła z 4000 do 800. Zmniejszenie się ilości tych obiadów pochodzi stąd, że bezrobotni, pobierający zapomogi rządowe, pozbawieni zostali prawa do otrzymywania obiadów bezpłatnych.

— **Miejska Galeria Sztuki.** Otwarcie nowej wystawy w rozszerzonym znacznie budynku nastąpi w pierwszych dniach września. Wystawa obejmie zbiorowe prace łodzianina I. Liechtensteina, które doznały znacznego powodzenia w bieżącym roku w Londynie; pozatem Łódź pozna znakomitego Fryderyka Paatscha, którego sława wybiegła daleko poza granice Polski. Również urządzone będą kolejno wystawy „Podhalańskiej Sztuki“, Warszawskiego Stowarzyszenia Artystycznego, Związku „Pro arte“, krakowskiej „Sztuki“, w listopadzie „Rytma“ i „Grupy XII“. Prócz wystaw zrzeszeń odbywać się będą równocześnie wystawy zbiorowe i indywidualne, jak Ludwika Skoczylasa, Wacława Dyzmańskiego (prace z ostatniej podróży ze Wschodu), Ludwika Dworzaczka i innych. Jedyne w Polsce artystyczne zrzeszenie „Zdobnictwo Polskie“ będzie miało stały swój dział w Łodzi, obejmujący przepiękne batik, wytworne skóry tłoczone i utrzymaną w dobrej polskiej tradycji ceramikę oraz metaloplastykę.

Mimo dokonywanej przebudowy, obecną wystawę „Grupy IV“ oraz bieżącą, z znakomitem dziełem M. Andriollego (portret H. Modrzejewskiej), zwiedzać można codziennie jeszcze przez krótki okres czasu, od godz. 10-ej do 8-ej wiecz.

— **Zwalczanie wścieklizny psów.** Jako jeden ze środków zwalczania szerzącej się w mieście wścieklizny psów — delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej uznała ponowne obwieszczenie ludności miasta dotyczących przepisów ustawowych, podanych w rozporządzeniu Komisarjatu Rządu na m. Łódź

W związku z powyższem postanowiono wydrukować 300 egzemplarzy rozporządzenia Komisarjatu Rządu na m. Łódź, celem ich rozplakowania.

Z życia miast polskich.

Walka z bezrobociem w Warszawie.

Komisja dla spraw bezrobotnych, wyłoniona przez radę miejską, pod przewodnictwem ławnika magistratu inż. Kuksza, w dniu 3 sierpnia r. b. odbyła kolejne swe posiedzenie, na którem ustaliła, iż o: dn. 28 lipca do dn. 8 sierpnia r. b. włącznie zostało zatrudnionych: przy robotach komunikacyjnych 1.484 dni roboezych, przy robotach plantacyjnych 4.223 dni roboezych, razem 5.707 dni roboezych.

Jednocześnie dyrekcja wodociągów i kanalizacji przeprowadza śpiesznie roboty przygotowawcze w celu zajęcia większej liczby bezrobotnych przy kopania osadników.

W okresie sprawozdawczym zapotrzebowano 6.541 dni roboezych, otrzymano 5.707, a więc 13 procent z zapotrzebowanych nie zjawilo się.

Szczegółowo omówiono rozwój robót na przyszłość i sprawę asygnowania przez ministerstwo pracy zaliczek.

Omówiono dalej sprawę wydawania zapomóg w związku z realizacją ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i uchwalono, iż komisja dla sprawy bezrobotnych asilnie się tą sprawą zajmie.

* * *

Uzupelniając program robót, dla zatrudnienia bezrobotnych, w sierpniu Magistrat zezwolił na dodatkowe za-

trudnienie bezrobotnych przy następujących robotach: przy budowie osadników na ul. Czerniakowskiej 500 robotników, ogólnym kosztem 154.687,50 zł., przy budowie magazynów Wydziału Zaopatrywania przy ul. Stawki 150 robotników ogólnym kosztem 46.460,25; przy budowie domu dla arzędników przy ul. Raszyńskiej 150 robotników kosztem 46.460,25 przy budowie domu dla robotniczego wydziału wychowania dziecka i opieki nad niem przy ul. Czerniakowskiej 35 robotników kosztem 10828,13. Rzeczzone wydatki będą pokrywane z fundaszów, przekazanych miasta przez Rząd na zatrudnienie bezrobotnych.

Szkolnictwo powszechne w Częstochowie.

Magistrat Częstochowski rozpoczął latem b. m. budowę dwóch gmachów miejskich szkół powszechnych: 1) na placu przy zbiega ulic Jasnej i Lublinieckiej i 2) na Ostatnim Groszu.

Odbudowa kolei Łuck — Lwów.

W dniu 1 sierpnia r. b. w lokala Magistrata m. Łucka odbyło się, przy licznym udziale takiej inteligencji, najwybitniejszych przedstawicieli budownictwa, handlu, przemysła, oraz przedstawicieli instytucji samorządowych, posiedzenie organizacyjne Komitetu propagandy odbudowy kolei Lwów — Stojanów — Łuck. Posiedzenie zagał prezydent miasta dr. B. Zieliński, który też objął przewodnictwo posiedzenia, złożywszy ciekawe sprawozdanie z dotychczasowych czynności inicjatorów i wyzyskania ostatniego pobytu p. ministra kolei żelaznych w Łucku, celem rychlejszego załatwienia sprawy odbudowy tej kolei.

Według informacji dr. Zielińskiego, poparcie p. ministra kolei żel. oraz miarodajnych sfer sejmowych i rządowych, można uważać w zupełności za zapewnione, o ile jednak samo społeczeństwo wołyńskie zdobędzie się na zakup obligacyi kolejowych po 10,25 i 100 złp., rycałtem w kwocie 2.500.000 złp.

Z Pucka.

Z inicjatywy burmistrza p. Kamińskiego, obywatelstwo m. Pucka uchwaliło rozpoczęcie prac nad sypaniem plaży, której brak odczuwa-

ją najbardziej letnicy. Utworzony specjalny komitet zdołał już zebrać około 2000 złotych na rozpoczęcie prac. W przy ogólnem poparciu plan budowy plaży zostanie w niedługim czasie zrealizowany.

Treść numeru 35-go:

Obowiązek szkolny.—

O stanie naszych miast i gospodarce miejskiej (Dokończenie).—

Kronika miejska.—

Z życia miast polskich.—

Licytacje przymusowe.

Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 27. VIII. 1924 roku odbędą się licytacje przymusowe ruchomości niżej podanych osób za niewpłacone podatki,

Stawin W., Potudniowa 27, kredens i szafa. Alas B., Profesorska 7, szafa. Engel L., Cegielniana 52, palto. Kliger A., Cegielniana 52, palto, zegarek i dewizka. Frydenson L., Aleksandrowska 28, kapa. Janowski J., Wolborska 37, zegar. Bykowski A., Przejazd 41, szafa. Falke J., Pomorska 8, tremo. Wajnkranc Ch. J., Pomorska 8, 3 kilo herbaty. Aleksandrowicz, Jakuba 12, zegar. Kryształ, Kilińskiego 15, szafa, leżanka, 6 krzesel, 2 palta i palto gumowe. Nadel I., Nowomiejska 2, kredens pokojowy. Wróblewska, Nowomiejska 21, kredens, szafa i zegar. Zylberberg, Pomorska 19, 2 szafy. Goździk, Nowomiejska 11, 6 paczek gamy. Wekselman, Nowomiejska, 15, szafa. Dąbka, Nowomiejska 21, szafa. Studentkowski, Ogrodowa 2, 3 sztuki maszliny. Fein F., Pomorska 20, 2 kredensy. Knopp, Nowo-Targowa 20, szafa. Sziela R., Pańska 100, kredens. Rybowski, Zachodnia 30, tremo. Biernacki T., Zgierska 77, szafa. Grünberg, Cegielniana 17, zegar. Kinas, Cegielniana 17, kredens. Grünberstein, Pieprzowa 15, palto. Bresler Ch., DREWNOWSKA 11, otomana. Borowski, Zgierska 94, kredens. Bledel, Dolna 12, szafa. Kuperman S., Cegielniana w teatrze zimowym № 18, pianino, 2 garnitury mebli, kasa, 1000 krzesel, 13 luster i samochód.

Dnia 28 sierpnia 1924 roku o godz. 9-tej rano:

Miszewski, Radomska 4, szafa. Kohn, Pasta 13, 2 kapy. Zebin, Pańska 77, maszyna do szycia. Białek J., Pańska 39, 2 szafy i otomana. Pajęcki M., Główna 24, towar. Tykocińska, Główna 31, szafa. Zand, Andrzeja 32, toaleta. Egierski Ch, Piotrkowska 260, zegar. Fiszer, Pasta 13, stół. Lipszyc Rachel., Kilińskiego 60, biurko. Ratner, Traugutta 2, biurko i stół. Zenwel L., Andrzeja 32, towar. Lewinson J., Andrzeja 32, waga. Bieganski Antoni, Nawrot 41, stół. Binkowski M., Sienkiewicza 20, stół. Brauner, Sienkiewicza 39, stół.